POLISI YNGLYN A CHWLFERTAU

Ymgynghoriaeth Gwynedd Consultancy
Swyddfa'r Cyngor / Council Offices
Stryd y Jêl / Shirehall Street
Caernarfon
LL55 1SH

Yn gyffredinol, mae Cyngor Gwynedd yn gwrthwynebu cwlfertu cyrsiau dŵr oherwydd yr effaith wael ecolegol, peryglon llifogydd, diogelwch dynol a'r effaith esthetig. Mae cyrsiau dŵr yn nodweddion llinellol pwysig yn y dirwedd a dylid eu cynnal fel coridorau parhaus i uchafu eu manteision i gymdeithas.

- mae ecoleg cyrsiau dŵr yn debygol o gael ei ddiraddio drwy gwlfertu;
- mae cwlfertu yn golygu bod mwy o risg o gael rhwystr (ac o ganlyniad cynnydd mewn perygl llifogydd);
- gall gymhlethu gwaith cynnal a chadw gan fod mynediad i'r cwlfert yn gyfyngedig (mewn rhai achosion yn cael ei ddosbarthu fel lle cyfyngedig sydd angen gweithwyr wedi eu hyfforddi ac offer arbenigol).

Mae rhwystr mewn cwlfert yn gallu bod yn anodd iawn i'w dynnu ac mae yn debygol o achosi llifogydd difrifol. Oherwydd hyn mae darparu sgrin yn y fynedfa i'r cwlfert yn aml yn rhywbeth sy'n cael ei ystyried. Bydd sgrin o'r fath yn lleihau'r perygl o rwystr mewn cwlfert, ond yn rhwymedigaeth sylweddol (i sicrhau bod y sgrin yn cael ei chadw'n lân) sy'n llawer mwy na'r gofynion arferol i gynnal a chadw cwrs dŵr agored.

Effeithiau cwlfertu

Ecoleg	Gall cwlfertau fod yn gaeedig i ffawna afonol a gallant greu rhwystrau i symudiadau pysgod. Mae cwlfertu yn golygu colli cynefinoedd naturiol yn y nant ac ar dorlannau drwy symud a cholli golau dydd.
Llygredd	Mewn ardaloedd trefol mae cyrsiau dŵr wedi eu cwlfertu yn aml â llawer o lygredd oherwydd cam-gysylltu carthffosydd budr, gorlifo o garthffosydd wedi eu rhwystro neu ddŵr wyneb wedi ei halogi yn gollwng.
Morffoleg	Gall rhannau wedi eu cwlfertu greu neu waethygu wrth fynd i lawr yr afon neu erydu'r torlannau a'r gwely wrth fynd i fyny'r afon neu hyrwyddo gwaddodion i ddyddodi o ganlyniad i newid yng nghyflymder y dŵr ac ymyrryd â chludiant naturiol gwaddodion.
Adferiad	Gall cwlfertau lesteirio'r opsiynau adfer yn y dyfodol. Mae hyn yn arbennig o arwyddocaol pan fo datblygiad trefol yn golygu claddu cyrsiau dŵr oedd unwaith yn agored o dan dai neu ganolfannau masnachol, neu ble fo datblygiad newydd yn cael ei roi ar ben cyrsiau dŵr sydd eisoes wedi eu cwlfertu a fyddai fel arall ar gael i'w hadfer.
Tirwedd a mwynderau	Mae cwlfertu dŵr trefol yn arwain i golli ac israddio elfennau nodedig o'r dirwedd leol Mae cwlfertu yn arwain i golli gofod mwynderau glas ar hyd ochrau afonydd gyda llai o gyfleoedd i adloniant fel pysgota, cerdded neu ganŵa.

Byddwn yn ystyried pob cais i gwlfertu cwrs dŵr yn ôl ei rinwedd ei hun ac yn unol â'r dull sail risg i ganiatáu. Byddwn ond yn cymeradwyo cwlfert os nad oes unrhyw ateb ymarferol rhesymol arall, neu os ydym yn credu y byddai'r effeithiau andwyol mor fach fel na ellid cyfiawnhau ateb arall mwy costus. Ymhob achos ble mae hi'n briodol i wneud hynny rhaid i'r ymgeiswyr ddarparu mesurau lliniaru digonol gan dderbyn perchnogaeth lwyr a chyfrifoldeb am waith cynnal a chadw yn y dyfodol.

Fel arfer, byddwn yn gwrthwynebu cynigion i adeiladu dros gwlfertau sy'n bodoli oherwydd ystyriaethau iechyd a diogelwch, cynnydd yn y costau cynnal a chadw ac oherwydd y byddai hyn yn atal opsiynau yn y dyfodol i adfer y cwrs dŵr.

Ble fo'n briodol byddwn yn annog adfer cyrsiau dŵr wedi eu cwlfertu i fod yn sianeli agored.